

DOI: 10.31866/2616-745x.8.2021.249053
УДК 39 (477.87)(437.6)(438)

**НА ЗАХИСТІ ЗАКОРДОННОГО РУСИНСТВА:
КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ
ЧАСОПISY «ЛЕМКІВЩИНА»**

Наконечний Володимир Михайлович

*Кандидат історичних наук,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0386-2162>,
e-mail: nakonechniy.ua@gmail.com,
Київський національний університет культури і мистецтв,
вул. Є. Коновальця, 36, Київ, Україна, 01133*

Надіслано:
04.11.2021
Рецензовано:
20.11.2021
Прийнято:
01.12.2021

Для цитування:

Наконечний, В. М. (2021). На захисті закордонного русинства: культурна дипломатія часопису «Лемківщина». *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*, (8), 224–237. doi: <https://doi.org/10.31866/2616-745x.8.2021.249053>.

Мета статті – дослідити особливості редакційної політики журналу «Лемківщина» у галузі культурної дипломатії протягом 1979–1990 рр. Завданнями розвідки є реконструювати діяльність редакторів і видавців журналу «Лемківщина» у галузі культурної дипломатії. Дослідницька методологія спирається на звичне для праць з історії науки поєднання принципів (історизму та об'єктивності) і методів (філософських, загальнонаукових та спеціально-історичних) наукової праці. Особливо значущими були методика джерелознавчого аналізу (на етапі збору та критики емпіричного матеріалу), а також компаративний і типологічний методи (на реконструктивному та наративному етапах). Наукова новизна статті полягає в спробі цілісного осмислення феномену культурної дипломатії, котру реалізовували редактори «Лемківщини». У підсумку проведеного дослідження було відзначено багатоаспектність і чималу ефективність політики культурної дипломатії, котру практикували видавці та редактори журналу «Лемківщина». Вона була спрямована на одночасну реалізацію трьох ключових функцій: комунікативно-інформаційної (передбачала координацію

русинських громадсько-культурних ініціатив), науково-популяризаційної (фокусувалася на промоції в мультикультурному західному світі русинської історії, духовної та матеріальної культури) та іміджево-безпекової (зосереджувалася на захисті від медійних атак комуністичної пропаганди цінностей етнічної унікальності русинів та їхній пов'язаності з соборним українством). Успішності реалізації згаданих функцій сприяла добре продумана редакційна політика «Лемківщини», спрямована на розширення кола іншомовних читачів шляхом збільшення англomовного контенту часопису. Усе це спричинилося до дедалі більшої впізнаваності лемківської культури та її носіїв у глобалізованому мультикультурному західному світі, як і утвердило в очах представників експертного середовища переконання про єдність русинства з українством.

Ключові слова: «Лемківщина»; культурна дипломатія; редакційна політика; українська діаспора; міжнародні відносини.

Вступ

Культурна дипломатія закордонного українства в часи нашої бездержавності – одна з найбільш популярних тем сучасної гуманітаристики. Це й зрозуміло, адже за відсутності офіційних структур промоцією українства займалися небайдужі лідери думок, котрим вдалося вирватися за межі впливу комуністичного режиму. Дякуючи такій ініціативності, а нерідко й жертвовності визначних українців, поза нашими землями вдалося зберегти національний культурний код, тим самим врятувавши один із найбільших слов'янських народів від розчинення в етнічному масиві країн-окупантів. При цьому такі практики української народної дипломатії зазвичай показано як єдиний – у своїх формах, проявах і динаміці – процес, що до певної міри мав мало не телеологічне спрямування. Натомість, при уважнішому аналізі культурної дипломатії у вічі впадає поліаспектність цього феномену, зумовлена багатокультурним різноголоссям закордонного українства від перших еміграційних хвиль сер. XIX ст. аж до розпаду радянської імперії. Привертаючи увагу колег до цього малознаного виміру практик народного закордонного представництва, спробуємо реконструювати лемківський сюжет культурної дипломатії на прикладі редакційної політики найбільш авторитетної русинської медійної трибуни – журналу «Лемківщина».

Аналіз останніх досліджень і публікацій

На сьогодні маємо поодинокі спроби аналізу феномену лемківської культурної дипломатії на американському континенті – як у міжвоєнний час (Nakonechnyi, 2020, Nakonechnyi, 2021), так і протягом 1950–1990-х рр. (Nakonechnyi, 2018). Однак, у згаданих публікаціях проблема представлена

винятково у пропедевтичному ключі, без докладнішого аналізу інституційного потенціалу русинської періодики. Зауважимо також, що з огляду на флагманський статус журналу «Лемківщина», він постійно потрапляє у поле зору лемкознавців. Свідченням цьому – низка змістовних публікацій про різноманітні аспекти редакційної політики часопису (Nakonechnyi, 2016). Утім, у цих розвідках проблематика культурної дипломатії обговорюється принагідно, лише як ілюстрація громадської зрілості видавців. Згаданими обставинами й зумовлена актуальність теми запропонованої розвідки. При цьому ми зосередимося на діаспорному періоді існування журналу «Лемківщина» (1979–1990), коли в умовах бездержавності культурна дипломатія закордонних українців була у дійсному сенсі цього слова народною.

Актуальною проблемою сучасної української історіографії є реконструкція діяльності редакторів і видавців журналу «Лемківщина» у галузі культурної дипломатії.

Формулювання цілей статті

Мета статті – дослідити особливості діяльності редакторів і видавців журналу «Лемківщина» у галузі культурної дипломатії протягом 1979–1990 рр., коли в умовах відсутності української державності це була єдина можливість популяризації власної культурно-етнічної самобутності у вільному світі.

Виклад основного матеріалу дослідження

Як відомо, україномовний журнал «Лемківщина» – щоквартальне періодичне видання, яке від 1979 р. виходило у Нью-Йорку аж до здобуття Україною незалежності. Засновником і видавцем часопису була найбільш авторитетна у вільному світі інституція – Фондація дослідження Лемківщини. Фінансувався часопис з фондів кількох русинських інституцій (Світова федерація лемків, Організація оброни Лемківщини та Об'єднання лемків Канади), очільники яких визначали його видавничу політику, делегуючи своїх представників до складу редакційного комітету. У різний час до нього належали такі знакові для закордонного русинства діячі як Микола Дупляк, Іван Гвозда, Орест Питляр, Меланія Чайківська-Куделя, Михайло Черешньовський та Катерина Мицьо (Nakonechnyi, 2016, pp. 62–64).

Амбіції нового часопису стати ефективним інструментом культурної дипломатії закордонного русинства знайшли відображення вже у редакторській передмові до першого числа «Лемківщини». У ній видавці заповідали перетворити своє видання на ефективний інструмент культурної дипломатії лемків у західному світі. В їхньому розумінні це передбачало оперативне вирішення різнопланових завдань, насамперед, створення

позитивного іміджу в країнах постійного проживання та налагодження дієвої комунікації – не тільки у середовищі русинів, алей з іншими українськими регіональними товариствами та культурними установами приятних українцям емігрантських спільнот. Серед особливо важливих для себе завдань редакція «Лемківщини» бачила гостру потребу у плеканні власної етнічної самобутності, багатой культурної спадщини та своєрідних традицій русинів як органічної складової соборного українства. Також наголошувалася слухна потреба моральної та фінансової підтримки лемкознавців, широкої промоції їхньої діяльності – як українською мовою, так і мовами країн постійного проживання. Усвідомлюючи фінансову затратність для забезпечення реалізації згаданих завдань, видавці часопису ініціювали збірки пожертв від меценатів та установ (Dorohi zemliaky, shyroka ukrainska hromado!, 1979, p. 2).

Підсумовуючи власне бачення культурної місії «Лемківщини» в західному світі, редактори з доречною долею патетики наголосили: «З нашого журналу немов із вершка Лемківського Бескиду відкриються перед Вами, Дорогі Читачі, мало Вам ще знані шляхи історичного минулого Лемківщини і її змагання до єдності з Україною. Ви запізнаєтесь з визначними людьми Лемківщини – тими відданими орачами твердої народної ниви – що промощували нам шлях до освіти і національної свідомості. Ви зустрінете також тих, що жертвою своєї молодості і життя хотіли здобути нам волю. Ви довідаєтесь про села, на місці яких тепер ліс росте, про церкву з якої вже сліду немає, віднайдете вірша, пісню чи казку, яку може ніколи не знали і не чули, або давно призабули» (Dorohi zemliaky, shyroka ukrainska hromado!, 1979, p. 2).

Успішній реалізації щойно згаданих культурної місії та завдань «Лемківщини» сприяла виважена структурна архітектоніка часопису. Принагідно відзначимо, що усталення номенклатури рубрик «Лемківщини» стало підсумком тривалого партнерського діалогу редакторів і читачів часопису, котрі в своїх листах підказували оптимальний структурно-тематичний поділ матеріалу. Тож, якщо перші числа 1979 р. ще не мали усталеної рубрикації, то надалі – завдяки влучним підказкам багатьох читачів – було визначено наступний тематичний поділ: «Бюлетень Світової федерації українських лемківських об'єднань», «Народні традиції», «Культура і мистецтво», «З життя організації», «Спогади» та ін.

Важливою функцією культурної дипломатії, котру для себе визначили редактори «Лемківщини», було перетворення часопису на ефективний комунікаційний майданчик з обговорення важливих питань культурного поступу русинства. Потребу в реалізації такого завдання підказувало саме тогочасне життя, адже численні українські, а втім і лемківські культурні акції

здебільшого відбувалися без потрібної координації та популяризації. Це також ускладнювало належну промоцію українства у західному світі, як також і культурну кооперацію з діаспорними інституціями інших народів. З огляду на такі важливі іміджево-комунікативні виклики, що стояли перед тогочасним русинством, у змісті «Лемківщини» значним за обсягом був блок інформаційних матеріалів. Цей блок розпадався на рубрики «З життя організацій» та «З товариської хроніки», в яких доволі докладно інформувалося про культурне життя лемків у вільному світі (концерти, виставки, науково-популярні лекції тощо), а також про русинський інституційний рух (поява товариств, специфіка їхніх статутних документів, звернення до громадськості тощо).

Про цілеспрямовану політику культурної дипломатії, сфокусовану на іншомовну аудиторію, говорить впровадження у «Лемківщині» від другого числа 1980 р. англomовного анованого змісту видання. З нього зацікавлений русинською культурою читач, котрий не володів українською мовою, міг скласти уявлення про змістову специфіку часопису за стислими анотаціями наведених дописів. У редакційному поясненні йшлося: «До наших англomовних друзів: ми зробили на сторінці 28-й цього числа «Лемківщини» короткий зміст усіх статей англійською мовою». Відзначимо, що відтоді англomовний контент часопису лише зростає, відбиваючи зусилля видавців популяризувати лемківську культуру в західному світі.

Слід відзначити також і такий добре продуманий момент культурної дипломатії як колпортаж «Лемківщини». У короткому часі часопис, крім країн американського континенту, став стрімко поширюватися і теренами Європи. Спочатку це були країни вільного світу, де історично була сформована потужна русинська діаспора (Іспанія, Франція, Німеччина та ін.). А згодом «Лемківщина» нелегальним шляхом почала потрапляти до країн соцтабору та, врешті, до України. Про розширення кола читачів за рахунок материкових лемків ми дізнаємося з рубрики «Нас читають в Україні», де наводилися емоційні листи підрадянських русинів, що ділилися своїм захопленням від нового часопису.

Найбільш важливою функцією культурної дипломатії у розумінні видавців «Лемківщини», була промоція в мультикультурному західному світі русинської історії, а також духовної та матеріальної культури. Із цією метою часопис збагатився англomовною вкладкою, в якій домінували інформаційні повідомлення про важливі події материкового (Matlaszek, 1990) та закордонного (Zvernennia do ukrainsiv svitu, 1990; Duplak, 1988, Istorychnyi konhres ukrainsiv u Polshchi, 1990; Forum Ukrainskoi Diaspory, 1990) русинства.

Чимало також було дописів історико-літературного та культурно-етнографічного плану, котрі мали знайомити читача з багатством лемківської духовної і матеріальної спадщини. Для прикладу згадаємо нариси про важливі феномени лемківської матеріальної культури (Dereviana arkhitektura Ukrainskykh Karpat, 1988), а також про такі ключові події історії як хрещення Русі (Khrystyianstvo Ukrainy, 1988), героїчний збройний опір у роки Другої світової війни (Potichnyj, 1991a, Potichnyj, 1991b), переселенську акцію «Вісла» (Operatsiia "Visla"! Shchob ne zabuty, 1988) та ін. Відзначимо, що англомовна складова «Лемківщини» постійно зростала і це було свідченням зацікавленості текстами часопису неукраїнських читачів. Доречність редакційного рішення впровадити до змісту часопису англомовний дайджест схвалили самі іншомовні приятелі видання, для яких від другого числа 1981 р. було започатковано рубрику «Англомовна кореспонденція».

Відзначимо, що англомовні тексти історичного плану фокусувалися на демонстрації цивілізаційної єдності лемків з рештою українського етнічного тіла. Такий змістовий акцент був зумовлений тим, що на американському континенті у др. пол. XX ст. надалі були відчутними відгомони москвофільства, прибічники якого повсякчас намагалися реанімувати міф про самостійний «русинський народ», що підривало ідею української соборності. З огляду на це, чимало англомовних публікацій були сфокусовані на темі етнічної спорідненості лемків з рештою українських субетносів вже від літописних часів (Lemkivshchyna: ukrainske khrystyianstvo 988–1988, 1988).

Важливе естетичне значення у розрізі реалізації завдання промоції лемківської культурної спадщини мало також мистецьке оформлення часопису. При цьому на першочергову увагу заслуговує обкладинка «Лемківщини», на якій завжди були присутні важливі для кожного лемка візуальні образи, що оригінальністю художнього вирішення приваблювали також незнайомого з русинською культурою читача. Найчастіше це були захоплюючі краєвиди українських Бескидів, світлини залишених лемками і нерідко зруйнованих новими господарями Бескидів церков та культурних інституцій. Поряд із цими пам'ятками, подекуди експонувалася малознана для пересічного читача іконографія чоловічих діячів лемківського культурного руху. Усе це уможливлювало іншомовному читачеві запізнатися з багатством лемківського світу, заохочуючи до ближчого знайомства.

Зрештою, видавці «Лемківщини» мали також на оці іміджево-безпекову складову культурної дипломатії, що полягала у протистоянні інформаційним диверсіям з боку польської та радянської комуністичної пропаганди. З огляду на це, вже у першому числі часопису було наголошено на важливості боротьби «з ворожими польськими і москвофільськими облудними ідеями», що полягали

в постійних зусиллях ворогів нашого народу маніпулювати лемками для розколу єдності українців (Dorohi zemliaky, shyroka ukrainska hromado!, 1979, p. 1).

Деталізуючи цю загрозу, автори «Лемківщини» звертали увагу на ту обставину, що комуністичні ідеологи, особливо польські, брутально фальшували лемківську історію, вперто наполягаючи на етнічній спорідненості поляків і русинів. Це в їхніх очах легітимізувало захоплення українських Бескидів у повоєнний час. Тож своїм громадянським обов'язком видавці часопису вважали переконати побратимів на вигнанні «не забути кривд нанесених нашим батькам, матер'ям, братам і сестрам у тих жорстоких часах, ширити правду про ті терпіння нашого народу серед інших народів світу, на місцях нашого поселення, нести моральну і матеріальну поміч тим, які ще осталися живими на батьківській землі, дати їм підтримку у їхній боротьбі за свої слушні права всіма можливими засобами, допомогти їм, чи їх дітям вернуться на прадідівські землі, що з них їх насильно виселено» (40 років тому..., 1987, p. 1).

У фокусі іміджево-безпекової функції культурної дипломатії для редакторів «Лемківщини» перебувала боротьба за правдиве висвітлення найбільшої трагедії русинства ХХ ст. – переселенської акції «Вісла». Насамперед, автори часопису зосередилися на деконструкції міфу про відплатний її характер. Йшлося про те, що польські комуністи, зрозумівши неможливість подолання збройного опору УПА, прийняли рішення позбавити повстанський рух матеріальної бази. Цим, нібито, й було зумовлено необхідність примусово виселити українське населення Бескидів.

На сторінках «Лемківщини» найбільш послідовно цей міф спростовував Іван Лико у розвідці «Ще до питання – УПА і Лемківщина». Вчений вповні слушно обрав широкий контекстуальний підхід до висвітлення згаданої проблеми. На багатьох фактах він продемонстрував, що польська влада, без різниці її політичного кольору, протягом тривалого часу послідовно денаціоналізувала русинів і завжди змагалася за зменшення ареалу їхнього природного розселення. Це, логічно висновує історик, викликало очікуваний спротив лемків, які від літописних часів стихійно збирали загони месників за народні кривди (Луко, 1982, pp. 3–4). У часи німецько-радянської війни такими захисниками краю були воїни УПА. Таким чином, насправді саме завдяки боротьбі «лісових братів» лемки не були знищені в роки світового конфлікту. У підсумку автор наголосив: «Польща – біла чи червона, аристократична, демократична чи комуністична, аж до наших часів не зуміла вписатися

в історію як добрий сусід України. Бо сама назва політичного устрою не змінювала суті настанови поляків до українців у загальному, а зокрема до найбільше й найдовше поневоленого їхнього лемківського племені. Насильне виселення всіх лемків і українців інших частин Закерзоння було й залишилося особливо жорстоким актом варварства» (Луко, 1982, р. 1).

Інтерпретативна логіка І. Лико була цілком сприйнята іншими авторами «Лемківщини», котрі висвітлювали трагедію новітнього русинського етноциду. Подальшого розвитку, втім і в англomовних публікаціях про операцію «Вісла», отримало твердження, що задокументовані плани польської влади виселити з рідних домівок лемків є більш ранніми, аніж організація та поява перших повстанських загонів на теренах Бескидів. Тож найбільшу активність повстанської боротьби на Лемківщині власне й спровокувала небачена жорстокість польських військ, котрі, взоруючись на геноцидні практики фашистів, послідовно реалізували антигуманні задуми гвалтовного виселення русинів з дідівських осель. Іван Гвозда вказав: «Зовсім подібно до асирійської практики виселень повелися поляки з українцями в 1947 р. – їх виселили, а на опустелі українські землі насадили польський елемент» (Hvozda, 1982, р. 4).

Висновки

У підсумку відзначимо багатоаспектність і чималу ефективність політики культурної дипломатії, котру реалізовували видавці та редактори журналу «Лемківщина». Вона була спрямована на одночасну реалізацію трьох ключових функцій: комунікативно-інформаційної (передбачала координацію русинських громадсько-культурних ініціатив), науково-популяризаційної (фокусувалася на промоції в мультикультурному західному світі русинської історії, духовної та матеріальної культури) та іміджево-безпекової (зосереджувалася на захисті від медійних атак комуністичної пропаганди цінностей етнічної унікальності русинів та їхній пов'язаності з соборним українством). Успішності реалізації згаданих функцій сприяла добре продумана редакційна політика «Лемківщини», спрямована на розширення кола іншомовних читачів шляхом збільшення англomовного контенту часопису. Усе це спричинилося до дедалі більшої впізнаваності лемківської культури та її носіїв у глобалізованому мультикультурному західному світі, як і утвердило в очах представників експертного середовища переконання про єдність русинства з українством.

Перспективним продовженням теми нашого дослідження вважаємо необхідність цілісного опрацювання феномену лемківської культурної дипломатії протягом XIX–XX ст.

Reference

- “40 rokiv tomu...” [“40 years ago...”]. (1987). *Lemkivshchyna*, no. 1, p. 1.
- “Dereviana arkhitektura Ukrainskykh Karpat” [“Wooden architecture of the Ukrainian Carpathians”]. (1988). *Lemkivshchyna*, no. 2, p. 22.
- “Dorohi zemliaky, shyroka ukrainska hromado!” [“Dear compatriots, a wide Ukrainian community”]. (1979). *Lemkivshchyna*, no. 1, pp. 1–2.
- “Forum Ukrainskoi Diaspory” [“Ukrainian Diaspora Forum”]. (1990). *Lemkivshchyna*, no. 3, p. 22.
- “Istorychnyi konhres ukraintsiv u Polshchi” [Historical Congress of Ukrainians in Poland]. (1990). *Lemkivshchyna*, no. 1. pp. 17–20.
- “Khrystyianstvo Ukrainy” [“Christianity of Ukraine”]. (1988). *Lemkivshchyna*, no. 1, p. 21.
- “Lemkivshchyna: ukrainske khrystyianstvo 988–1988” [“Lemkivshchyna: Ukrainian Christianity 988–1988”]. (1988). *Lemkivshchyna*, no. 2, p. 18
- “Liudskyi lantsiuh – velycheznyy uspikh” [“The human chain is a huge success”]. (1990). *Lemkivshchyna*, no. 1, pp. 20–21.
- “Zvernennia do ukraintsiv svitu” [“Address to the Ukrainians of the world”]. (1990). *Lemkivshchyna*, no. 3, p. 23.
- Duplak, M. (1988). Muzei ukrainskykhlemkiv u Stempfordi [Stamford Museum of Ukrainian Lemkos]. *Lemkivshchyna*, no. 2, p. 21.
- Hvozda, I. (1982). Suchasne stanovyshe lemkiu u Polshchi na tli yakykh istorychnykh prykladiv [The current situation of the Lemkos in Poland against the background of some historical examples]. *Lemkivshchyna*, no. 4, pp. 3–5.
- Lyko, I. (1982). Inshe pytannia – UPA I Lemkivshchyna [Another issue is the UPA and Lemkivshchyna]. *Lemkivshchyna*, no. 2, pp. 3–4
- Matlaszek, P. (1990). Pivtora dnia v polsko – okupovanii Ukraini [One and a half days in Polish - occupied Ukraine]. *Lemkivshchyna*, no. 3, pp. 20–22.
- Nakonechnyi, V. (2016). Zhurnal “Lemkivshchyna”: ideolohichni osnovy, rubryky, vypusky [Lemkivshchyna Magazine: ideological bases, columns, issues]. *Pereiaslavskiy litopys* [Pereiaslav Chronicle],no. 10, pp. 61–69.
- Nakonechnyi, V. (2018). At the beginnings of academic Lemko studies: the «Lemkivshchyna» phenomenon. *Skhidnoevropeiskiy istorychniy visnyk* [East European Historical Bulletin], no. 8, pp. 206–215. DOI: 10.24919/2519-058x.8.143428.
- Nakonechnyi, V. (2020). Kulturno-prosvitnytska diialnist lemkiuvs'koi emihratsii u vysvitlenni ruskykh periodychnykh vydan Druhoi Polskoi respubliky [Cultural and educational activities of the Lemko emigration in the coverage of Russian

- periodicals of the Second Polish Republic]. *Visnyk Cherkaskoho universytetu. Serii: istorychni nauky* [Bulletin of Cherkasy University. Series: historical sciences], no. 2, pp. 57–64.
- Nakonechnyi, V. (2021). Lemky – vichni mandrivnyky: emihratsiinyi dyskurs lemkiivskoi periodyky u Druhii Polskii Respublitsi [Lemkos – Eternal Travelers: the emigration discourse of Lemko periodicals in the Second Polish Republic]. *Narodoznavchi zoshyty* [Ethnographic notebooks], no. 1 (157), pp. 65–72.
- Operatsiia “Visla”! Shchob ne zabuty [Operation “Vistula”! Not to forget]. (1988). *Lemkivshchyna*, no. 1, p. 23
- Potichnyj, P. J. (1991a). Lemky v ukrainskomu natsionalnomu rusi [Lemkos in the Ukrainian national movement]. *Lemkivshchyna*, no. 2, pp. 25–29.
- Potichnyj, P. J. (1991b). Lemky v ukrainskomu natsionalnomu rusi pid chas i pislia Druhoi svitovoi viiny [Lemkos in the Ukrainian national movement during and after World War II]. *Lemkivshchyna*, no. 3, pp. 20–21.

**A DEFENSE OF FOREIGN RUTHENIANS:
CULTURAL DIPLOMACY OF “LEMKIVSHCHYNA” MAGAZINE**

Volodymyr Nakonechnyi

Candidate of Historical Sciences

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0386-2162>,

e-mail: nakonechniy.ua@gmail.com,

Kyiv National University of Culture and Arts,

Kyiv, Ukraine

The purpose of the article is to investigate the peculiarities of the editorial policy of “Lemkivshchyna” magazine in the field of cultural diplomacy during 1979–1989. The research methodology is based on the combination of principles (historicism and objectivity) and methods (philosophical, general scientific and special-historical) of scientific research, which are usual for works on the historical science. Particularly significant were the methods of source study analysis (at the stage of collection and critique of empirical material), as well as comparative and typological methods (at reconstructive and narrative stages). Scientific novelty of the article is its attempt to comprehensively analyze the achievements of the Diaspora lemology as a phenomenon of historical regionalism. As a result of the study, it has been proved that during the second half of the twentieth century on the American continent, with the efforts of Ruthenian emigrants. The task of the research is to reconstruct the activities of editors and publishers of the magazine “Lemkivshchyna” in the field of cultural diplomacy. The scientific novelty of the article lies in the attempt to comprehensively understand the phenomenon of cultural diplomacy, which the editors of “Lemkivshchyna” implemented». As a result of the study, it was noted the multifaceted and considerable effectiveness of the cultural diplomacy policy, which was implemented by the publishers and editors of the magazine “Lemkivshchyna”. It was aimed at the simultaneous implementation of three essential functions: communication and informational (provided coordination of Ruthenian social and cultural initiatives), scientific and promotional (focused on promotion in the multicultural Western world of Ruthenian history, spiritual and material culture) and image and security (focused on protection) from media attacks on communist propaganda of the values of the ethnic uniqueness of the Ruthenians and their connection with Ukrainians). The success of the implementation of these functions was facilitated by the well-thought-out editorial policy of “Lemkivshchyna”,

aimed at expanding the circle of foreign-language readers by increasing the English-language content of the magazine. All this has led to the growing recognition of Lemko culture in the globalized, multicultural Western world and confirmed in the eyes of experts the belief in the unity of Ruthenians with Ukrainians.

Key words: “Lemkivshchyna”; cultural diplomacy; editorial policy; Ukrainian Diaspora; international relations.

**НА ЗАЩИТЕ ЗАРУБЕЖНОГО РУСИНСТВА:
КУЛЬТУРНАЯ ДИПЛОМАТИЯ ЖУРНАЛА «ЛЕМКОВЩИНА»**

Наконечный Владимир Михайлович

Кандидат исторических наук

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0386-2162>,

e-mail: nakonechniy.ua@gmail.com,

Киевский национальный университет культуры и искусств,

Киев, Украина

Цель статьи – исследовать особенности редакционной политики журнала «Лемковщина» в области культурной дипломатии на протяжении 1979–1990 гг. Задача статьи – реконструировать деятельность редакторов и издателей журнала «Лемковщина» в области культурной дипломатии. Исследовательская методология предполагает привычное для работ по истории науки сочетание принципов (историзма и объективности) и методов (философских, общенаучных и специально-исторических) научного поиска. Особенно значимыми были методика источниковедческого анализа (на этапе сбора и критики эмпирического материала), а также компаративный и типологический методы (на реконструктивном и нарративном этапах). Научная новизна статьи заключается в попытке целостного осмысления феномена культурной дипломатии, реализованной редакторами «Лемковщины». В результате проведенного исследования была отмечена многоаспектность и немалая эффективность политики культурной дипломатии, которую практиковали издатели и редакторы журнала «Лемковщина». Она была направлена на одновременную реализацию трех ключевых функций: коммуникативно-информационной (предусматривала координацию русинских общественно-культурных инициатив), научно-популяризационной (фокусировалась на популяризации в мультикультурном западном мире русинской истории, духовной и материальной культуры) и имиджево-безопасностной (сосредотачивалась на защите от медийных атак коммунистической пропаганды ценностей этнической уникальности русинов и их связанности с соборным украинством). Успешности реализации этих функций способствовала хорошо продуманная редакционная политика «Лемковщины», направленная на расширение круга иноязычных читателей путем увеличения англоязычного контента журнала. Все это привело

к растущей узнаваемости лемковской культуры и ее носителей в глобализированном мультикультурном западном мире, как и утвердило в глазах представителей экспертной среды убеждение о единстве русинства с украинством.

Ключевые слова: «Лемковщина»; культурная дипломатия; редакционная политика; украинская диаспора; международные отношения.